

SOTSIAALMINISTEERIUM

Annely Akkermann
Riigikogu rahanduskomisjon
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 20.02.2025 nr 2-7/25-54/2/
Meie 24.03.2025 nr 1.1-8/510-2

Sotsiaalministeeriumi valitsemisala 2024. aasta piirmääraga eelarve kasutamata vahendite ülekandmisest

Lugupeetud proua Akkermann

Anname Teile ülevaate meie ministeeriumi valitsemisala 2024. aasta eelarve jääkide kujunemisest ja seisust ning planeeritavast ülekandmisest 2025. aastasse.

Sotsiaalministeeriumi valitsemisala 2024. aasta piirmääraga kulude eelarve kokku on 367 417 tuhat eurot, eelarve täitmine 331 292 tuhat eurot (90,2%) ning kasutamata jäänud vahendid 36 125 tuhat eurot.

Piirmääraga investeeringute eelarve kokku on 6 844 tuhat eurot, eelarve täitmine 4 578 tuhat eurot (66,9%) ning kasutamata jäänud vahendid 2 266 tuhat eurot.

2024. aasta kulude ja investeeringute jäägid kokku on 38 391 tuhat eurot. 2025. eelarvesse on kavandatud üle viia 37 990 tuhat eurot.

Üle ei viida 401 tuhat eurot, mis sisaldab 2023. aastast ülekantud vahendite jääke, 2024. a eelarve jääke, mille kasutusvajadust 2025. aastal enam ei ole ning RKASi 2024. a eelarve jääki, mida reeglite kohaselt üle ei kanta.

Kuna 2024. aasta eelarve ministri liigendus oli kinnitatud kontode K (kulud) ja I (investeeringud) tasemel, siis esineb jääkide ülekandmisel erinevusi kahekohaliste kulukontode vahel.

Esialsed tegevuspõhised andmed 2024. aasta eelarve jääkide kujunemisest ja seisust ning planeeritavatest ülekandmisest 2025. aastasse on toodud käesoleva kirja lisas. Andmed veel muutuvad nii programmi tegevuste, kontode jaotuste kui ka täitmiste osas. Lõplikud andmed tekivad mais, sest kooskõlas Vabariigi Valitsuse määrusega "Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord", mille kohaselt on 2024. aasta eelarve täitmise aruande valmimise tähtaeg 15. mai ning selle alusel kasutamata jäänud vahendite järgmisesse eelarveaastasse ülekandmise ja ministeeriumi veebilehel koos selgitustega avalikustamise tähtaeg 31. mai.

Asutuste lõikes on piirmääraga eelarve jäägid järgmised:

Asutus	Eelarve tuh eurot	Täitmine tuh eurot	Täitmise %	Jääk tuh eurot	Jääk %
Sotsiaalministeerium	191 434	175 387	91,6%	16 047	8,4%
Ravimiamet	1 909	1 907	99,9%	2	0,1%

Asutus	Eelarve tuh eurot	Täitmine tuh eurot	Täitmise %	Jääk tuh eurot	Jääk %
Sotsiaalkindlustusamet	115 555	100 895	87,3%	14 660	12,7%
Terviseamet	18 690	16 159	86,5%	2 531	13,5%
Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus	19 849	18 454	93,0%	1 395	7,0%
Tervise Arengu Instituut	19 277	17 904	92,9%	1 373	7,1%
Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise kantselei- alates 2025. aastast ei ole SOM VA-s, vaid MKM-s	703	587	83,4%	117	16,6%
KULUD kokku	367 417	331 292	90,2%	36 125	9,8%
Terviseamet	461	411	89,2%	50	10,8%
Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus	6 383	4 167	65,3%	2 216	34,7%
INVESTEERINGUD kokku	6 844	4 578	66,9%	2 266	33,1%

Suuremad eelarve jäägid on Sotsiaalministeeriumil, Sotsiaalkindlustusametil ning Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskusel.

Sotsiaalministeeriumi (jääk **16 047 tuh eurot**) suuremad kulude jäägid on toodud järgnevas.

- **1 371 031 eurot** on seotud heaolu ja tervise tulemusvaldkonna strateegilise partnerluse toetusvoorude projektide lepinguliste kohustuste üleminekuga 2025. aastasse.
- **5 236 454 eurot** on SA Viljandi Haigla projekti “TERVIKUMi rajamine” käibemaksukulu toetus - jääk tekkis planeeritud ehitustegevuse edasilükkumise tõttu aastate vahel. Jääk kantakse üle 2025. aastasse samaks otstarbeks.
- Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelisest reservist saadud vahendite jäägid –
 - Ukraina sõjapõgenike sotsiaal- ja tervishoiukuludeks **2 309 327 eurot**, sh toiduabi kulud 2 187 835 eurot ning
 - laiapindse riigikaitse tegevusteks **57 608 eurot**, mis on mõeldud elanikkonna vaimse tervise toetamiseks.
- **1 805 560 eurot** on teaduse, areduse ja innovatsiooni lisavahendite jääk. Teadusprojektid on mitmeaastased ja nii on ka projektide kulud jagatud mitme aasta peale. Selline vahendite üle viimine jääbki kestma kõigi mitmeaastaste teadusprojektide puhul senikaua, kuni ministeeriumil pole kindlust, kas või kui palju järgmisel aastal lisaraha eraldatakse. Kohustusi võttes peab meil kogu kohustuse raha olema olemas. On ka projekte, mille algus lükkus järgmisesse aastasse mingil erakorralisel põhjusel, nt mingite prioriteetsemate teemade vahele tulek poliitiliste valikute või protsesside tagajärjena või siis projektijuhi minekuga SoMist ja uute inimeste värbamisest tingitud viivitusega.
- **300 000 eurot** MKMilt 2024. aasta lõpus saadud vahendid projekti “Tulevikukindla andmemajanduse ökosüsteemi mudel ja taristulised lahendused andmete turvaliseks haldamiseks, käitlemiseks ja väärindamiseks”, mille kõik kulud tehakse 2025. aastal.
- Asutuse tegevuskulude jääk ja muud toetuste ja teenuste ülekantavad jäägid kokku on **5 810 193 eurot**.
- **521 925 eurot** vaimse tervise teenuste jätkutegevused - muuhulgas kantakse vahendeid üle EU Kids Online III uuringulaine tegevuse jätkamiseks 2024. a sõlmitud lepingu alusel, väheintensiivsete psühholoogilise sekkumiste avatud taotlusvooru läbiviimiseks, esmatasandil vaimse tervise käsitluste parandamise (EK koostööprojekt) tegevusteks.
- **501 133 eurot** Tervisekassa lepingulised jäägid on seotud vaktsiinikindlustuse, haigushüvitiste ning patsiendikindlustuse tegevustega.

Sotsiaalkindlustusameti (jääk ca **14 660 tuh eurot**) suuremad kulude jäägid on

- erihooletandeteenus **4 970 961 eurot**,
- erivajadustega laste rehabilitatsiooniteenus **4 033 065 eurot**,
- kinnise lasteasutuse teenus **700 058 eurot**

- asendushoolduse korraldamise, arendamise ning pädevuste suurendamise teenus **545 058 eurot**.

Erihoolekande ja rehabilitatsiooni teenuste eelarve kasutamist mõjutavad oluliselt kolm komponenti: teenuse saajate arv; teenuste kättesaadavus (teenuse olemasolu kindlal ajal ja kindlas kohas); teenuse hind (teenuse pakkuja huvi teenuse pakkumiseks ja teenuse saaja valmisolek katta omaosalus).

Ka vabade kohtade ja aegade olemasolul võib teenuse saajale osutada keeruliseks minna teenusele teise maakonda nagu ka teenusele, mille omaosaluse määr on liiga kõrge. Tihti ei ole teenuse pakkujad kehtestatud hindade tasemel nõus teenust pakkuma, eriti olukordades kus Tervisekassa poolt on analoogsetele teenustele (füsioterapeut, psühholoog ja kliiniline logopeed) kehtestatud kõrgem hind. SKA jätkab tööd nii teenuse kättesaadavuse parendamise ja hindadega, suunates sealjuures 2024. aasta säästud teenuste pakkumisse.

Sarnased põhjused teenuse eelarve kasutamisel on ka **kinnise lasteasutuse teenuse, riikliku perelepitusteenuse ja asendushoolduse korraldamise, arendamise ning pädevuste suurendamise teenus puhul**. Kehtivad hinnad ei motiveeri teenuseosutajaid piisavalt teenust pakkuma. Oleme olukorras, kus kinnitatud riigi eelarvestrateegia meile lisaressurssi eesootavateks aastateks ei luba, kuid teenuse hind vajab korrigeerimist. Suuname 2024. aasta säästud nimetatud teenustele 2025. aastal.

Ülejäänud teenuste ja jaotatavate kuludega (üldkulud) seotud jääkidel on märksõnadeks ebaõnnestunud hanked ja värbamised. 2024. aasta luhtunud hangetega läheme kordustegevustele 2025. aastal. Raskused värbamisel on tingitud madalast palgatasemest ametikohtadel, milledele vastav tööpere ja -väärtus eeldab kõrgemat palgataset.

2024. aasta säästud arvestavad ka asutusele seatud 2025 ja edasi kärpeesmärkide elluviimisega kaasnevate muutuste rahastamist.

Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelisest reservist vahendid **Ukraina sõjapõgenikega seotud sotsiaal- ja tervishoiuteenuste kuludeks**, sh SKAle abivajavaid lapsi ja peresid toetavateks teenusteks ning teenused ohvritele ja vägivaldlastele. Eelarve jääk tuleneb asjaolust, kus ressurss kavandati kasutamiseks kahel aastal (2024, 2025) ning eraldise otsus tehti aprillis, mitte aasta alguses. Eraldise jaotus teenuste vahel ei ühtinud osaliselt sõjapõgenike ajas täpsustunud vajadustega - Ukraina sihtühikute vajadus asendushoolduse korraldamise, arendamise ning pädevuste suurendamise teenuse järele ei ole nii suur kui seda lastemajateenuse, lasteabi või ka peretoetuste, vanemahüvitise ja pensionide maksmisega seotud teenuste järele. 2024. aasta II pooles täpsustati ressursi jaotust teenuste vahel.

Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse

(jääk 1 395 tuhat eurot) suuremad kulude jäägid on

- Seoses baaseelarve ebapiisavusega 2025 ja edaspidi, on maksimaalselt kärbitud tegevusi 2024. aastal, et säästa vahendeid kriitilisteks vajadusteks 2025. aastal summas **907 887 eurot**, mille tegemisest loobuda ei saa.
- Heaolu valdkonna erakordselt suure töömahu tõttu on edasi lükatud tegevusi (peamiselt tehnilised tööd, taakvara vähendamise seotud tegevused), mis jätkuvad 2025. aastal summas **470 048 eurot**.

(jääk 2 216 tuhat eurot) suuremad investeeringute jäägid on

- Seoses avaliku pilve kasutuselevõtu võimekuse analüüsiga ning ebapiisavate eelarvevahenditega 2025 ja järgnevatel aastatel, tehti baastaristusse investeeringuid minimaalselt ning lükati investeeringuid (ülekantav summa **759 273 eurot**) edasi 2025. aastasse.
- Heaolu valdkonna suure töö- ja arendusmahu tõttu otsustati toitjakaotustoetuse teenuse (**ülekantav 206 675 eurot**) arendusega liikuda 2024. aastal planeeritud aeglasemas tempos ning projekti jätkub 2025. aastal ja on planeeritud lõpetada tähtaegselt.

- Heaolu valdkonnas lõkkusid arendused edasi seoses uue hanke vaidlustusega ning seetõttu lepingu sõlmimise viibimisega, mistõttu tuli üle vaadata projektide tähtsused. Tööd jätkuvad 2025. aastal, ülekantav summa **254 743 eurot**.
- Sotsiaalkaitse infosüsteemi (SKAIS1) tööde (**139 707 eurot**) lõpetamine lõkkus 2025. aastasse seoses planeeritud pikema testimise perioodiga.
- Tervise valdkonna suure töömahu tõttu on edasi lükatud arendusi mahus **458 331 eurot**. 2025. aastal jätkatakse tervise infosüsteemi väikearenduste, TEHIK stiiljuhise ja tervishoiukorralduse infosüsteemi (MEDRE) arendustega.
- Patsiendihutuse ja patsiendikindlustuse jõustumise aeg lõkkus edasi 01.11.2024, seetõttu ei olnud võimalik saada täit tagasisidet arendustele, mistõttu tagasisidel põhinevate arendustega (**195 803 eurot**) jätkatakse 2025. aastal.
- Joogiveeahela riskihindamise analüüs ja arendused olid planeeritud 2024. ja 2025. aastasse, kuna antud arendused tehakse koosmõjus uue keskkonnatervise infosüsteemiga, mistõttu algselt 2024. aastasse planeeritud tööd summas **64 193 eurot** lõkkusid 2025. aastasse, mis ei avalda mõju lõplikule tähtsajale (õigusakt jõustub 2026. a).

Terviseameti (jääk **2 531 tuh eurot**) suuremad kulude jäägid on

- **695 608 eurot** tervishoiusüsteemi toimepidevuse tagamine
- **100 973 eurot** nakkushaiguste labori välisprojektide teostamine.
- **47 885 eurot** on laiapindseks riigikaitseks Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelisest reservist saadud vahendite jääk, mis tuleneb peamiselt nakkushaiguste sentinel-seire alatäitmisest (34 968 eurot),
- **ülejäänud summa** on seotud tegevuskulude alatäitmisega teistes teenustes.

Investeeringute jääk 50 000 eurot on seotud HERA2 projekti (laboratoorne sekveneerimine) elluviimisega. 2024. aastal sai valmis uue labori infosüsteemi ärianalüüs, aga arendustööd jätkuvad 2025. aastal. Vahendite ülekandmine on vajalik, et tagada projekti omaosaluse (20% kogu kuludest) rahastamine. Ülekantavaid vahendeid kasutatakse samal eesmärgil.

Tervise Arengu Instituudi (jääk **1 373 tuh eurot**) suurem kulude jääk

- **969 670 eurot** on seotud tervisestatistika kogumise ja registreerimisega, sh projektidega - andmepõhisele aruandlusele üleminek ning viljatusregistri arendus ja käivitus, millede tegevuste lõpetamised lõkkusid osaliselt 2025 aastasse.
- **160 656 eurot** on seotud vaimse tervise uurimistöö ja sekkumiste arendamisega. Ülekantavaid vahendeid kasutatakse samal eesmärgil.

Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise kantselei kulude jääk **116 726 eurot** on osaliselt seotud EK projekt EquiTech (kuidas vältida ebaõiglust ja kallutatust automaatsetes otsustusprotsessides), mille omafinantseering kaetakse piirmääraga vahenditest. Projekt rakendus 2024. a mais ning osad planeeritud kulud lõkkuvad 2025. aastasse. Lisaks kasutatakse jääki ka teiste jätkuvate projektide kuludeks - võrdsusandmete juhtimislaud, erivajadustega inimeste piltsõnastik, tehisaru tellimine tuvastamiseks diskrimineerivaid töö- ja koolituskuulutusi.

Alates 2025. aastast asub Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise kantselei Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis ja kantselei 2024. aastast 2025. aastasse ülekantavad vahendid liiguvad aktiga Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumisse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Signe Riisalo
sotsiaalkaitseminister
sotsiaalkaitseminister terviseministri ülesannetes

Lisa. 2024. a eelarve täitmine ja kasutamata vahendite ülekandmine

Sirli Jurjev
Sirli.Jurjev@sm.ee

Diana Kalvik
Diana.Kalvik@sm.ee